

การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ของชาวไทยและชาวไทยมุสลิม

(A Comparative Study of Attitudes and Behavior Affecting Fertility
in Thai and Thai-Muslim Communities)

635241

โดย

นายสมพงษ์ ชิวสันต์ วท.บ. (สุขศึกษา)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาคณะหลักสูตร บริหารงานตามบัณฑิต

11 ต.ค. 2513

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการ ต.ว.วิทยานิพนธ์ นิพนธ์ พิศาล ประธานกรรมการ

วิมล งาม กรรมการ

ศิริ งาม กรรมการ

สุวิมล งาม กรรมการ

อาจารย์ ยุกต งาม อาจารย์ งาม

วันที่ 23 เดือน 12 พ.ศ. 2513

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์
ของชาวไทยและชาวไทยมุสลิม

ชื่อ นายสมพงษ์ ชิวส์นัต แผนกวิชา สังคม

ปีการศึกษา ๒๕๑๖

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อการวางแผนครอบครัวของชาวไทยมุสลิมและของชาวไทยครั้งนี้ ถิ่นเนื่องด้วยการศึกษาส่วนใหญ่มักจะมุ่งทำการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อการวางแผนครอบครัวในกลุ่มประชากรแต่ละแห่ง เท่านั้น โดยที่ยังมิได้มีผู้ใดนำผลการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ มาทำการศึกษาเปรียบเทียบอย่างแท้จริง ซึ่งการศึกษาด้วยวิธีการเปรียบเทียบ ย่อมทำให้การวิจัยมีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะวางแผนหรือกำเนียงงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป

ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลของสำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งได้ทำการศึกษาสารวจ ชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ที่จังหวัดยะลา เรื่อง "การศึกษาความรู้เบื้องต้นทัศนคติ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับอนามัยครอบครัว" เมื่อเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๑๑ มาเปรียบเทียบกับข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาสารวจตามโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและประชากร โดยการสุ่มตัวอย่างในเขตมณฑลทั่วประเทศ ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

ในการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า ลักษณะสองครอบครัวของชาวไทยมุสลิมและของชาวไทย ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวแบบแรกเริ่ม ส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตรกรรม ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชาวไทยมุสลิมโดยทั่วไปต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาวไทย สตรีชาวไทยมุสลิมมีโอกาสแต่งงานมาครั้งถึงกว่าสตรีชาวไทย แต่ภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีชาวไทย ทั้งนี้จะเห็นว่าจำนวนครั้งที่ตั้งครรภ์ จำนวนเด็กเกิดมีชีวิต และจำนวนเด็กที่ยังมีชีวิตอยู่ มีจำนวน

โดยเฉลี่ยต่อสตรี ๑ คน ต่ำกว่าชาวไทยทั้งสิ้น

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิสนธิวิธีต่าง ๆ สตรีชาวไทยมุสลิมมีความรู้ น้อยกว่าสตรีชาวไทยมาก แต่อย่างไรก็ตาม ความต้องการที่จะรู้ เรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน การปฏิสนธิเพิ่ม ปรากฏว่าจำนวนร้อยละของสตรีชาวไทยมุสลิมที่มีความต้องการรู้มากกว่า สตรีชาวไทย

ทัศนคติที่มีต่อการวางแผนครอบครัวและภาวะเจริญพันธุ์ สตรีชาวไทยมุสลิมเห็น ค่ายกกับการวางแผนครอบครัว เป็นอัตราส่วนที่สูงกว่าสตรีชาวไทยมาก จำนวนบุตรที่คิดว่าเหมาะสม สตรีชาวไทยมุสลิมต้องการบุตรโดยเฉลี่ย ๓.๓ คนต่อสตรี ๑ คน ชาวไทยต้องการบุตร โดยเฉลี่ย ๓.๕ คนต่อสตรี ๑ คน อย่างไรก็ตามสตรีชาวไทยมุสลิมต้องการที่จะมีบุตร เพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่แล้วมากกว่าสตรีชาวไทย ทั้งนี้เพราะ จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ของสตรีชาว ไทยมุสลิม โดยเฉลี่ยเพียง ๒.๓ คนต่อสตรี ๑ คน โดยที่สตรีชาวไทยมีบุตรที่ยังมีชีวิตโดยเฉลี่ย ๓.๖ คน ต่อสตรี ๑ คน ความแตกต่างระหว่างจำนวนบุตรที่คิดว่าเหมาะสมและจำนวนบุตรที่ยังมี ชีวิตอยู่ของสตรีชาวไทยมุสลิมมีมากกว่าสตรีชาวไทย ดังนั้นสตรีชาวไทยมุสลิมจึงมีความต้องการ ที่จะ มีบุตร เพิ่มขึ้นมีอัตราส่วนที่สูงกว่าสตรีชาวไทย

ผู้ที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ ปรากฏว่า ในปัจจุบันชาวไทยมุสลิม ปฏิบัติคีน้อยกว่าชาวไทยมาก อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงความต้องการที่จะปฏิบัติในอนาคตปรากฏ ว่า ทั้งชาวไทยมุสลิมและชาวไทยมีความต้องการที่จะควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ในอนาคตไม่ต่างกัน มากนัก คือต้องการร้อยละ ๓๓ และร้อยละ ๔๐ ตามลำดับ

ในการศึกษาเปรียบเทียบครั้งนี้ เนื่องจากค่าจำกัดความหมายอย่างของข้อมูลทั้งสองแห่งแตกต่างกัน จึงทำให้มีอุปสรรคในการ เปรียบเทียบ ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้พยายามระมัดระวัง ในการเปรียบเทียบตัวเลข และฐานะที่ใช้ในการ เปรียบเทียบแล้ว

Thesis Title   A Comparative Study of Attitudes and Behavior Affecting Fertility in Thai and Thai-Muslim Communities.

Name   Mr. Somphong Shevasunt   Department of Social Studies

Academic Year   1969

The purpose of this study is to compare the attitudes toward family planning and behavior of the Thai-Muslim and of the Thai. Since there is no previous comparative study, but only study of one group at a time, this comparative study will be of great value in planning.

The data used in this study were collected from two sources: "A Pilot Study of Family Health in Thai-Muslim Community in South Thailand" conducted by The National Research Council in Yala province, August-September, 1968, and "National Longitudinal Survey of Social, Economic and Demographic Change in Thailand" conducted by the Population Research and Training Center, Chulalongkorn University, April-May, 1969. The latter is a national sample of rural Thailand.

It was found in the two studies that, in general, both the Thai-Muslim and the Thai was a nuclear family, occupation was agricultural and the Thai's education level was higher than that of the Thai-Muslim. On the average, the Thai-Muslim women married several times, but they had lower fertility than the Thai women as measured by their average number of pregnancies, live births, and living children.

Knowledge of contraception was considerably lower among the Thai-Muslim women compared with the Thai women. However, they wanted to know more about contraception than the Thai wanted to know.

Concerning attitudes toward family planning, the proportion of women who agreed with the concept of family planning was higher among the Thai-Muslim women. The average ideal number of children for the Thai-Muslim women was 3.7, and for Thai women 3.9. The ratio between the ideal number of children and number of living children among the Thai-Muslim women was 3.7:2.7, and 3.9:3.6 for the Thais. Hence, the Thai-Muslim group wanted more additional children than the Thai did want.

It happened that, at the time of the study, the Thai-Muslim had little practice of birth control compared with the Thai. However, there is little difference between the Thai-Muslim and the Thai who answered about their future intention to practice in birth control, that is 37% and 40%, respectively,

In this comparative study, there is a problem about the consistency of definitions in the two studies. However, the writer was very careful to use comparable data, in order to offer accurate comparison.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอกราบขอพร คุณอย่างสูงในความกรุณาของอาจารย์
ปรีชา แสงสว่าง ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือในการกำหนดหัวข้อเรื่อง ตลอดจน
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างใกล้ชิดจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
และขอกราบขอพร คุณคุณสุนทร สุวิภิจ แห่งกองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่ง
ชาติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการนำข้อมูลของสำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งสำรวจชาว
ไทยมุสลิมในภาคใต้ที่จังหวัดยะลาการศึกษา ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำในการเขียนวิทยานิ
พนธ์ครั้งนี้โดยตลอด

ผู้เขียนขอกราบขอพร คุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์
ในการนำข้อมูลของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากร ซึ่งได้สำรวจประชากรชาวไทยในชนบท
โดยการสุ่มตัวอย่างทั่วประเทศมาใช้ในการศึกษา ตลอดจนความอนุเคราะห์ในด้านเครื่องมือ
เครื่องใช้ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากรในการคำนวณตัวเลข และการติดต่อกับหน่วย
งานภายนอกเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ อาจารย์กฤษณา
โพธิเจริญ และคุณเกษร มีธนอน แห่งศูนย์ประมวลผลด้วยเครื่องจักร สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ในการทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อประเมินผลข้อมูล และทำตารางสถิติประกอบวิทยานิพนธ์
ซึ่งผู้เขียนขอขอพร คุณเป็นกอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนขอขอพร คุณเพื่อน ๆ และทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือทั้งกำลัง
ใจ กำลังกาย และกำลังความคิด กันเป็นแรงผลักดันในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ได้สำเร็จ
ลุล่วงสมตามจุดหมาย.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
๑. บทนำ	
คำนำ	๑
จุดมุ่งหมายในการศึกษา	๒
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	๓
แนวความคิดที่สำคัญในวิทยานิพนธ์	๔
ขอบเขตของการศึกษา	๖
ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษานี้	๘
๒. วิธีวิจัย	
ข้อมูล	๙
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๙
การสุ่มตัวอย่าง	๙
ตัวอย่างที่สัมภาษณ์ได้	๑๑
แบบสอบถาม	๑๒
วิธีการสำรวจ	๑๓
ลักษณะโดยทั่วไปของข้อมูล	๑๖
ลักษณะของครอบครัว	๑๖
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน	๑๗

ลักษณะหน้าที่ของหัวหน้าครัวเรือน	๑๘
ภาวะเจริญพันธุ์	๑๙
การกระจายตามกลุ่มอายุของสตรี	๒๑
๓. การวิเคราะห์ข้อมูล	
ความรู้เกี่ยวกับตารางวงกลมและกราฟวงรี	๒๔
การหมายวิธีเรียงสับเปลี่ยนวิธีต่าง ๆ	๓๖
หลักการรวมเรื่องเกี่ยวกับกราฟโค้งกับกราฟปฏิสมมูล	๓๘
ทัศนคติที่มีต่อตารางวงกลมและกราฟวงรีและภาวะเจริญพันธุ์	๓๙
ความเห็นที่มีต่อตารางวงกลมและกราฟวงรี	๓๙
จำนวนบุตรที่คิดว่าเหมาะสม	๔๒
ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม	๔๘
เบร็ธเทคกับภาวะเจริญพันธุ์	๕๖
การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการควบคุมภาวะเจริญพันธุ์	๕๓
ผู้ที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภาวะเจริญพันธุ์	๕๓
ความต้องการที่จะควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ในอนาคต	๖๑
๔. สรุปและข้อเสนอแนะ	๖๖
บรรณานุกรม	๗๑
ประวัติการศึกษา	๗๓
ภาคผนวก	
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	๗๘

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. ขนาดของตัวอย่างที่สัมพันธ์กับรายได้ของชาวไทยมุสลิมและชาวไทย	๑๖
๒. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของครัวเรือนต่าง ๆ ของชาวไทยมุสลิมและชาวไทย	๑๗
๓. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนชาวไทยมุสลิมและชาวไทย	๑๘
๔. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละตามลักษณะอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนชาวไทยมุสลิมและชาวไทย	๑๙
๕. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของจำนวนครั้งที่แต่งงานของสตรีชาวไทยมุสลิมและสตรีชาวไทย	๒๐
๖. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของจำนวนครั้งที่ตั้งครรภ์ของสตรีชาวไทยมุสลิมและสตรีชาวไทย	๒๑
๗. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของเด็กเกิดใหม่มีชีวิตของสตรีชาวไทยมุสลิมและสตรีชาวไทย	๒๒
๘. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของจำนวนเด็กที่ยังมีชีวิตอยู่ของสตรีชาวไทยมุสลิมและสตรีชาวไทย	๒๖
๙ ก. การกระจายตามกลุ่มอายุของสตรีระหว่างอายุ ๑๕ - ๔๔ ปี	๒๓
๑๐. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของการทราบการป้องกันการปฏิสนธิของชาวไทยมุสลิมและชาวไทย จำแนกตามกลุ่มอายุของสตรี	๒๔
๑๐. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของการทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิของชาวไทยมุสลิมและชาวไทย จำแนกตามระดับการศึกษาของสามี	๒๕
๑๑. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของการทราบวิธีป้องกันการปฏิสนธิของสตรีชาวไทยมุสลิมและชาวไทย จำแนกตามลักษณะอาชีพของสามี	๓๑

ตารางที่

หน้า

๑๒.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความต้องการที่จะทราบเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิเพิ่ม ของสตรีชาวไทยมุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามกลุ่มอายุของสตรี	๓๓
๑๓.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความต้องการที่จะทราบเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิเพิ่ม ของสตรีชาวไทยมุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามระดับการศึกษาของสามี	๓๕
๑๔.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความต้องการที่จะทราบเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิเพิ่ม ของสตรีชาวไทยมุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามลักษณะอาชีพของสามี	๓๖
๑๕.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ของสตรีชาวไทยมุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามกลุ่มอายุของสตรี.....	๓๘
๑๖.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวของสตรีชาวไทยมุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามระดับการศึกษาของสามี...	๓๙
๑๗.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ของสตรีชาวไทยมุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามลักษณะอาชีพของสามี.....	๔๑
๑๘.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของจำนวนบุตรที่คิดว่าเหมาะสม ของสตรีชาวไทย-มุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามกลุ่มอายุของสตรี.....	๔๓
๑๙.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของจำนวนบุตรที่คิดว่าเหมาะสม ของสตรีชาวไทย-มุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามระดับการศึกษาของสามี.....	๔๕
๒๐.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของจำนวนบุตรที่คิดว่าเหมาะสม ของสตรีชาวไทย-มุสลิมและสตรีชาวไทย จำนวนตามลักษณะอาชีพของสามี	๔๗
๒๑.	เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่มของสตรีชาวไทย-มุสลิมและของสตรีชาวไทย จำนวนตามกลุ่มอายุของสตรี.....	๔๘

ตารางที่

หน้า

๒๒. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความถี่ของการที่จะมีบุตร เพิ่มของสตรีชาว ไทย-มุสลิมและของสตรีชาว ไทย จำนวนตามระดับการศึกษาของสามี..... ๕๐

๒๓. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความถี่ของการที่จะมีบุตร เพิ่มของสตรีชาว ไทย-มุสลิมและของสตรีชาว ไทย จำนวนตามลักษณะอาชีพของสามี..... ๕๑

๒๔. เปรียบเทียบภาวะเจริญพันธุ์โดยเฉลี่ยของสตรี ๑ คน ของชาวไทยมุสลิมและของชาวไทย : จำนวนตามกลุ่มอายุของสตรี..... ๕๒

๒๕. จำนวนร้อยละของชาวไทยที่ป้องกันการใช้วิธีต่าง ๆ ๕๔

๒๖. จำนวนร้อยละของการใช้การป้องกันการปฏิสนธิวิธีต่าง ๆ ของชาวไทย จำนวนตามกลุ่มอายุของสตรี ๕๖

๒๗. จำนวนร้อยละของการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิวิธีต่าง ๆ ของชาวไทย จำนวนตามระดับการศึกษาของสามี ๕๘

๒๘. จำนวนร้อยละของการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิวิธีต่าง ๆ ของชาวไทย จำนวนตามลักษณะอาชีพของสามี ๖๐

๒๙. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความถี่ของการที่จะควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ในอนาคคของสตรีชาว ไทยมุสลิมและของสตรีชาว ไทย จำนวนตามกลุ่มอายุของสตรี ๖๑

๓๐. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความถี่ของการที่จะควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ในอนาคตของสตรีชาว ไทยมุสลิมและของสตรีชาว ไทย จำนวนตามระดับการศึกษาของสามี ๖๓

๓๑. เปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความถี่ของการที่จะควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ในอนาคตของสตรีชาว ไทยมุสลิม และของสตรีชาว ไทย จำนวนตามลักษณะอาชีพของสามี ๖๔